

Ion PARHON

Cluj

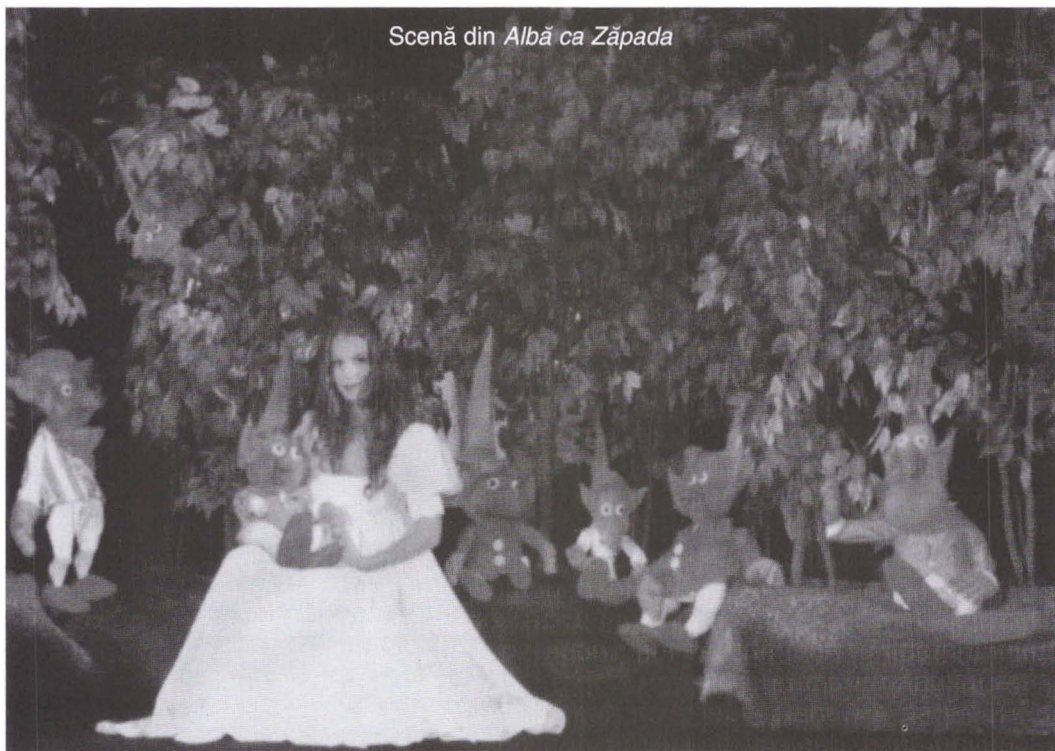
Păpușa face diferența!

Atât reprezentațiile foarte bune, cât și acelea care nu au urcat pe podiumul laureaților în **Festivalul Internațional al teatrelor de păpuși și marionete „Puck“**, de la Cluj-Napoca, ori mai ales ele, ne-au prilejuit unele reflecții, nu întotdeauna vesele, cu privire la rolul păpușilor sau la relația actor-păpușă în aceste spectacole.

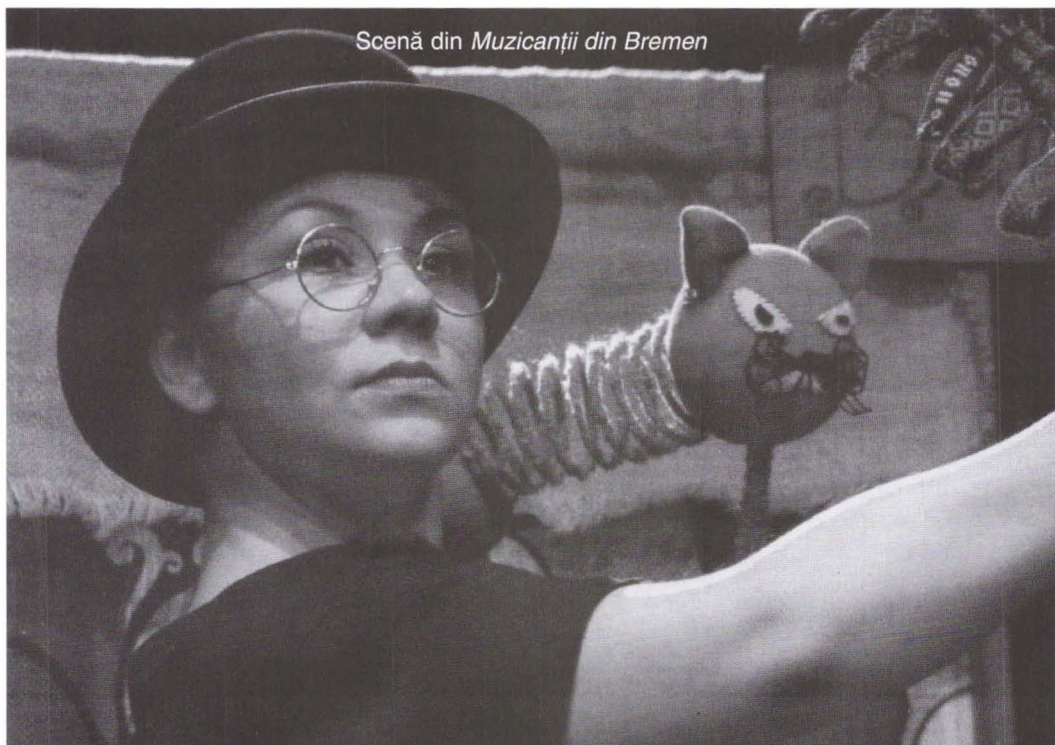
Nu puține exemple, cum ar fi spectacolele cu *Ursulețul de pluș și animalele*, adus în Festival de Teatrul de păpuși din Budapesta, *Punguța cu doi bani*, în interpretarea unei trupe a Teatrului clujean „Puck“, *Albă ca Zăpada*, oferit de Teatrul „Țândărică“ din București, *Alice în țara minunilor*, datorat Teatrului „Anton Pann“ din Râmnicu Vâlcea, sau *Pantoforii roșii*, „recital“ al actriței Emmanuelle Kapokaki, din Grecia, ne-au dezvăluit o *binevenită legătură între actori și păpuși*, adeseori aplauzele răsplătind ambele „componente“ ale discursului scenic, chiar dacă vâlcenilor, lipsindu-le microfonul de lavalieră, le-au rămas destule replici departe de... urechile spectatorilor. Atenția *prioritară* acordată, pe bună dreptate, păpușii s-a făcut simțită și mai bine în reprezentația Teatrului „Saltamontes Puppet“ din Cham, Germania, cu *Babui*, ori în excelentul spectacol cu *Prințul Mirko*, prezentat de Teatrul „Ariel“ din Târgu Mureș, unde micile personaje au impresionat prin ingenioasa valorificare a întregului spațiu de joc, prin virtuozitatea mânuitorilor și prin mariajul dintre filioanele comice și lirice conferit reprezentației, în timp ce spectacolul cu piesa *Califul Barză*, datorat aceluiași Teatru „Ariel“, a confirmat profesionalismul și harul doamnei Eugenia Tărășescu-Jianu, creatoarea păpușilor.

Un spectacol care, pur și simplu, a ridicat sala în picioare, entuziasmându-i și pe adulți și pe prichindei, cu titlul *Desen animat*, conceput la Teatrul de păpuși „Vasilache“ din Botoșani, și-a construit întregul temei al succesului pe *păpușa-personaj*, în fapt, un simplu contur animat, amintind de „omulețul lui Gopo“, executat aici dintr-un ... burete. Mobilitatea permanentă a personajului și expresivitatea ieșită din comun, ca rezultate ale unei mânuiri impecabile, dar și umorul său irezistibil au avut darul de a se constitui într-o persuasivă pledoarie în direcția inventivității și a ingenuității pe care trebuie să le dovedească (ori să le recupereze) aceste spectacole, ca o condiție a succesului bizuit, mai întâi de toate, pe *Măria Sa, Păpușa!* Faptul s-a făcut simțit în mod exemplar și în spectacolul celor doi artiști minunați de la „Magisch Theater“, din Maastricht, Olanda, cu *Panta Rhei*, adresată cu precădere adulților, unde, în plus, am apreciat misterul și poezia poveștilor laconice despre viață și iubire, naștere și moarte, ori despre ireversibila lucrare entropică a timpului. Personajele de mărimi foarte diferite, măștile adeseori grotești, lentoarea și ea fascinantă a mișcării păpușilor, totul acompaniat de un inspirat „vehicul“ sonor, cu rezonanțe telurice, potrivite scenografiei nu mai puțin generatoare de mister, dau naștere unui spectacol nonverbal, „de imagine“, impresionant prin profesionalismul și modernitatea ce i-au asigurat „Marele premiu“.

Scenă din *Albă ca Zăpada*

Scenă din *Muzicanții din Bremen*

La polul celălalt al impresiilor legate de „*atitudinea*“ realizatorilor față de dreptul mai mult sau mai puțin „sacru“ al păpușilor și marionetelor de a ocupa un rol de prim-plan în spectacolele „de gen“, s-au aflat câteva reprezentații edificatoare pentru impuritățile și improprietățile ce se ivesc adeseori astăzi în repertoriul teatrelor și al festivalurilor artiștilor păpușari. Dacă în cazul spectacolului cu *Regele Rigocsor*, al Teatrului „Bobita“ din Pécs, Ungaria, prezența anemică a păpușilor, uneori sugerată prin umbre, este contrapunctată (nu și salvată) de o muzică plăcută și de asemănările cu „spectacolele de revistă“, în cazul altor două discursuri scenice, legătura cu teatrul de păpuși era și mai greu de ghicit. Mă refer la *Regele cocoșat*, oferit de Teatrul „Gong“ din Sibiu, un îndemn la atitudinea grijulie, dacă nu chiar și la dragoste față de animale, unde apariția „meteorică“ a Cerbului este sufocată de jocul neconvingător al actorilor și de replicile cu iz mai degrabă pedagogic decât artistic. Dar surpriza cea mai neplăcută a venit, în acest festival, de la Teatrul de păpuși din Baia Mare, care, cu totul neinspirat, ne-a oferit un pretențios spectacol cu *Povestea Regelui Lear*, incapabil de a trezi emoție autentică în public. Când plictisitor, populat de clișeele „teatrului adulților“, ale cărui mijloace le folosește fără succes, când de-a dreptul stânenitor prin umorul său ... involuntar, acest demers artistic nu și-a demonstrat nici legătura cu teatrul de păpuși, nici pe aceea cu teatrul de bună calitate, în general. *Dar poate că rostul unui festival tocmai acesta este : de a sublinia și comorile, dar și erorile din viața spectacolului, din activitatea acelor care îl slujesc.* Și din acest punct de vedere, festivalul clujean poate fi considerat o reușită.

Raluca TULBURE

Puck 2006

Niciodată toamna nu a fost mai frumoasă ca anul acesta la Cluj-Napoca. Un soare cald, o „ploaie“ de evenimente culturale, unele care s-au suprapus, au făcut ca orașul de pe Someș, aflat în reparații, să devină o gazdă primitoare. Ediția a V-a a **Festivalului Internațional al Teatrelor de Păpuși și Marionete „Puck“** s-a desfășurat în perioada 23–27 octombrie 2006 și și-a stabilit niște obiective clare: să cultive ideea că păpușa e mai mult decât o simplă figură ludică, victima unui entuziasm pasager pentru o „modă teatrală“, să exploateze caracterul multilingv al locului, să se îngrijească de „igenizarea“ memoriei comunității prin întoarcerea la lumea basmelor copilăriei, descoperirea unor noi forme de expresie în teatrul de animație. Dacă primele cerințe sunt ușor de îndeplinit, ultima este mai greu, dar ediția din acest an a scăpat de sub spectrul tehnicii „black light“ și a intrat sub incidența proiecțiilor video folosite de mai toate trupele din țară.

Trupele românești au fost în număr de 11. Spectacole diverse, povești interesante și multă, multă muzică au atras un public extrem de numeros care a umplut până la refuz, indiferent de ora de programare, sălile Teatrului Național „Lucian Blaga“, sala Casei Studenților (cam improprie și foarte friguroasă), cea a